

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 118/07-34

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 31. októbra 2007 v senáte zloženom z predsedu Milana Ľalíka a zo sudcov Petra Brňáka a Lajosa Mészárosa vo veci sťažnosti R. K., B., zastúpeného advokátom JUDr. I. G., P., pre namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obdo V 80/2005 a 1 Obdo V 81/2005 z 28. februára 2007 takto

r o z h o d o l :

1. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 1 Obdo V 80/2005 a 1 Obdo V 81/2005 z 28. februára 2007 p o r u š i l základné právo R. K. na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obdo V 80/2005 a 1 Obdo V 81/2005 z 28. februára 2007 z r u š u j e a vec v r a c i a na ďalšie konanie.

3. R. K. p r i z n á v a úhradu trov konania 7 492 Sk (slovom sedemtisícštyristodeväťdesiatdva slovenských korún), ktoré je Najvyšší súd Slovenskej republiky p o v i n n ý zaplatiť na účet advokáta JUDr. I. G., P., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Žiadosti o vydanie dočasného opatrenia n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. mája 2007 doručená sťažnosť R. K. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Obdo V 80/2005 a 1 Obdo V 81/2005 z 28. februára 2007.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, že v konaní vedenom na Krajskom súde v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. Z-2-38 Cb 487/95 mal postavenie žalovaného a rozsudkom krajského súdu č. k. Z-2-38 Cb 487/95-195 z 18. apríla 2002 bol zaviazaný zaplatiť V. O. - J. (ďalej len „žalobca“) sumu 566 374 Sk spolu s 19 % úrokom z omeškania za obdobie od 16. apríla 1998 do zaplatenia a sumu 66 474,60 Sk ako náhradu trov konania. Krajský súd žalobu v časti úrokov vo výške 19 % zo sumy 566 374 Sk za obdobie od 15. apríla 1997 do 15. apríla 1998 zamietol. Sťažovateľ sa proti rozsudku odvolal. Najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 6 Obo 320/03 z 13. apríla 2005 rozsudok krajského súdu v napadnutej časti ohľadne istiny potvrdil, v časti trov konania zmenil tak, že sťažovateľ je povinný zaplatiť žalobcovi trovy konania v sume 63 704,60 Sk. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 3 Obo 109/05 z 29. apríla 2005 o odvolaní proti rozhodnutiu krajského súdu sp. zn. Z-2-38 Cb 487/95, ktorým zaviazal sťažovateľa zaplatiť súdny

poplatok za odvolanie v sume 28 315 Sk, rozhodol tak, že rozhodnutie krajského súdu potvrdil. Sťažovateľ 11. júla 2005 podal proti rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 6 Obo 320/03 a uzneseniu sp. zn. 3 Obo 109/02 dovolanie. Najvyšší súd spoločným uznesením sp. zn. 1 Obdo V 80/2005 a 1 Obdo V 81/2005 z 28. februára 2007 dovolanie sťažovateľa odmietol a žalobcovi nepriznal trovy dovolacieho konania. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že dovolanie bolo podané po uplynutí zákonom stanovenej lehoty, a teda bolo podané oneskorene. Sťažovateľ sa s tvrdeniami najvyššieho súdu nestotožňuje a vo svojej sťažnosti uvádza, že obe rozhodnutia najvyššieho súdu mu boli doručené 10. júna 2005, kedy nadobudli právoplatnosť. Dovolanie podal krajskému súdu v zákonnej lehote, keď ho v posledný deň lehoty, t. j. 11. júla 2007, odovzdal na poštovú prepravu na pošte v P. Rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obdo V 80/2005 a 1 Obdo V 81/2005, ktorým bolo dovolanie odmietnuté, došlo podľa tvrdení sťažovateľa k porušeniu základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiada, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo R. K. na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, uznesením č. k. 1 Obdo V 80/2005 a č. k. 1 Obdo V 81/2005 zo dňa 28. 2. 2007, Najvyššieho súdu Slovenskej republiky bolo porušené.

2. Zrušuje uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1 Obdo V 80/2005 a č. k. 1 Obdo V 81/2005 zo dňa 28. 2. 2007 a vec vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, aby v nej znovu konal a rozhodol.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia R. K. na účet právneho zástupcu advokátovi JUDr. I. G. vo výške 6296,- Sk do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. I. ÚS 118/07-9 z 28. júna 2007 ju prijal na ďalšie konanie. Na výzvu ústavného súdu účastníci konania oznámili, že súhlasia s prerokovaním veci bez ústneho pojednávania. Preto ústavný súd podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný skutkový stav týkajúci sa predmetnej veci.

Dňa 10. júna 2005 prevzal právny zástupca sťažovateľa rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 6 Obo 320/03 z 13. apríla 2005, ktorým najvyšší súd (ako súd odvolací) potvrdil rozsudok krajského súdu č. k. Z-2-38 Cb 487/95-195 z 18. apríla 2002 v napadnutej časti ohľadne istiny, v časti trov konania zmenil tak, že uložil žalovanému (v konaní pred ústavným súdom sťažovateľovi) povinnosť zaplatiť žalobcovi na účet jeho právneho zástupcu trovy konania v sume 63 704,60 Sk a žalovaného zaviazal zaplatiť trovy odvolacieho konania. V uvedený deň prevzal právny zástupca sťažovateľa aj uznesenie sp. zn. 3 Obo 109/05 z 29. apríla 2005, ktorým najvyšší súd (ako súd odvolací) potvrdil uznesenie krajského súdu, ktorým bol žalovaný zaviazaný zaplatiť súdny poplatok za podané odvolanie. Dátum doručenia oboch rozhodnutí (10. júna 2005) nie je sporný a zhodne ho označujú obaja účastníci konania.

Sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu podal krajskému súdu v oboch veciach dovolania, ktorými sa domáhal zrušenia napadnutých rozhodnutí v celom rozsahu a vo veci sp. zn. 6 Obo 320/03 aj vrátenia na nové konanie. Právny zástupca sťažovateľa podal dovolania na poštovú prepravu 11. júla 2005 na pošte P. Vzhľadom na to, že poštové pečiatky na obálkach s dovolaniami neboli čitateľné, krajský súd listom sp. zn. Z-2-38 Cb 487/95-256 z 28. júla 2005 požiadal S., a. s., Regionálne poštové centrum

v P. (ďalej len „slovenská pošta“), o vyznačenie dátumov podania dovolaní na poštovú prepravu. Slovenská pošta oznámila krajskému súdu, že zásielky boli podané na pošte 12. júla 2005. Túto skutočnosť uviedol krajský súd v predkladacej správe najvyššiemu súdu a obidve dovolania označil za podané po zákonnej lehote na ich podanie.

Najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 Obdo V 80/2005 a 1 Obdo V 81/2005 z 28. februára 2007 dovolania odmietol. V odôvodnení svojho rozhodnutia okrem iného uviedol: *„Proti obidvom rozhodnutiam odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie. Podľa § 236 ods. 1 O. s. p. účastník môže podať dovolanie do jedného mesiaca od právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu na súde, ktorý rozhodoval v prvom stupni. Z obsahu spisu sa zisťuje, že dovolateľ prevzal obidve rozhodnutia odvolacieho súdu 10. 6. 2005. Lehota na podanie dovolania mu začala plynúť 11. 6. 2005 a uplynula 11. 7. 2005 (pondelok). Dovolateľ podal svoje dovolania 12. 7. 2005, teda už po uplynutí zákonom stanovenej lehoty. Podľa § 243b ods. 4 O. s. p. ustanovenia § 218 ods. 1 a § 224 ods. 1 platia pre konanie na dovolacom súde obdobne. Podľa tohto ustanovenia dovolací súd odmietne dovolanie, ktoré bolo podané oneskorene. Dovolací súd preto podania žalovaného odmietol.“*

V spise krajského súdu týkajúceho sa konania vedeného pod sp. zn. Z-2-38 Cb 487/95 sú k č. 1. 257 pripojené originály poštových obálok, v ktorých boli krajskému súdu 12. júla 2005 a 14. júla 2005 doručené dovolania sťažovateľa z 11. júla 2005. Dátum podania dovolaní na poštovú prepravu nie je z odtlačku podacej pečiatky na obálke čitateľný.

Slovenská pošta na dožiadanie krajského súdu a po predložení originálov poštových obálok vo svojom vyjadrení z 10. augusta 2005 uviedla, že obe doporučené zásielky boli podané na poštovú prepravu na pošte P. dňa 12. júla 2005. Uvedené skutočnosti uviedol krajský súd vo svojej predkladacej správe a z nich vychádzal pri rozhodnutí aj najvyšší súd.

Napriek uvedenému sťažovateľ vo svojej sťažnosti uvádza, a na svojich tvrdeniach zotrval aj vo svojom vyjadrení na výzvu ústavného súdu po prijatí sťažnosti na ďalšie

konanie, že dovolania podal na poštovú prepravu 11. júla 2007, a teda v zákonnej lehote, o čom predložil ústavnému súdu kópiu poštového podacieho hárku a následne na jeho požiadanie aj originál, na ktorom je jednoznačne uvedené písmom a odtlačkom okrúhlejšej poštovej pečiatky, že zásielka určená krajskému súdu vo veci sťažovateľa bola na poštovú prepravu podaná 11. júla 2007.

Sťažovateľ vo svojom vyjadrení z 10. augusta 2007 zároveň podal ústavnému súdu návrh na vydanie predbežného opatrenia tohto znenia:

„Zároveň v zmysle §-u 52 ods. 2 Zákona č. 38/1993 Zb. O organizácii Ústavného súdu SR, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov navrhujeme, aby ústavný súd rozhodol a dočasným opatrením odložil vykonateľnosť napadnutého právoplatného rozhodnutia – rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. Z - 2-38 Cb 487/95-195 zo dňa 18. 4. 2002 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu SR č. Obo 320/03 zo dňa 13. 4. 2005.“

Najvyšší súd vo svojom vyjadrení k sťažnosti č. KP 8/07-48 z 12. septembra 2007 uviedol:

„Sťažovateľ R. K. namieta správnosť posúdenia včasnosti podania dovolania vo veciach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obdo V 80/2005 a sp. zn. 1 Obdo V 81/2005. V podanej ústavnej sťažnosti uvádza, že v týchto veciach podal dovolanie dňa 11. júla 2005, pričom dovolací súd vychádzal z toho, že dovolanie bolo podané dňa 12. júla 2005. Sťažovateľ ďalej uvádza, že k sťažnosti pripojil aj kópiu poštového podacieho hárku.

Predmetný spis Krajského súdu v Bratislave sp. zn. Z-2-38 Cb 487/95 podľa vyjadrenia krajského súdu sa v súčasnosti nachádza na Ústavnom súde Slovenskej republiky, preto k správnosti postupu päťčlenného senátu sa nemôžem vyjadriť, a to už aj s prihliadnutím na to, že nemáme k dispozícii kópiu poštového podacieho hárku, ktorá bola pripojená k ústavnej sťažnosti.

Za daného stavu nemám pochybnosti, že dovolací súd dôsledne vychádzal z obsahu spisu a v tomto smere z toho vyvodil aj správne právne závery. Nemožno však vylúčiť, že v danom prípade mohlo dôjsť k situácii, čo sa v súdnej praxi už viackrát stalo, že dovolateľ

skutočne zásielku na poštu podal dňa 11. júla 2005 a toto mu pošta aj potvrdila na podacom lístku, avšak pošta následne odtlačok pečiatky na zásielke urobila až nasledujúci deň, s dátumom 12. júla 2005, z čoho zrejme vychádzal aj dovolací súd.“

Vychádzajúc z uvedených skutočností ústavný súd 24. septembra 2007 dožiadal listom slovenskú poštu o preverenie podania zásielok obsahujúcich dovolanie na poštovú prepravu. Slovenská pošta mu listom č. 3155/2007 z 2. októbra 2007 oznámila, že „*skutočný dátum podania týchto zásielok je 11. 7. 2005*“.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovať v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Podľa čl. 51 ods. 1 ústavy domáhať sa práv uvedených v čl. (...) 46 tejto ústavy sa možno len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, porušenie ktorého sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy).

Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi súdneho konania sa táto ochrana dostane v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie zákonných ustanovení príslušných procesných predpisov musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo účastníkov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Všeobecný súd musí teda vykladať a používať ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno obmedziť základné právo na súdnu ochranu bez zákonného podkladu. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z toho, že všeobecné súdy majú poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 OSP) (obdobne napr. IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04).

Právo na súdnu ochranu nie je absolútne, ale v záujme zaistenia najmä právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha obmedzeniam, resp. podmienkam (čl. 46 ods. 4 v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy), akými sú napr. spôsobilosť byť účastníkom konania,

povinnosť právneho zastúpenia v niektorých prípadoch, zákonom stanovené náležitosti návrhu na začatie konania, zákonné lehoty a pod. Vzhľadom na význam práva na súdnu ochranu v právnom štáte však pre záver o nesplnení podmienok konania nepostačuje iba pochybnosť o ich splnení, ale nesplnenie podmienok konania musí byť preukázané mimo rozumných pochybností.

V posudzovanom prípade už krajský súd mal pochybnosť o dodržaní zákonom ustanovenej procesnej lehoty na podanie mimoriadneho opravného prostriedku, keďže z poštovej pečiatky nebolo možné jednoznačne stanoviť, či zásielky boli odovzdané na poštovú prepravu 11. júla 2005 alebo 12. júla 2005, pričom iba podanie 11. júla 2005 znamenalo dodržanie zákonnej lehoty. Krajský súd preto požiadal slovenskú poštu o oznámenie, kedy boli zásielky obsahujúce podané dovolanie podané na poštovú prepravu a o čitateľné vyznačenie dátumov na podacej pečiatke. Slovenská pošta poštové pečiatky na origináloch obálok nevyznačila, krajskému súdu však oznámila, že obe zásielky boli podané na pošte P. dňa 12. júla 2005. Uvedenou skutočnosťou sa krajský súd riadil pri predkladaní dovolaní najvyššiemu súdu a v liste z 18. augusta 2005 obe dovolania označil za podané po uplynutí zákonnej lehoty.

Ustanovenie § 240 ods. 1 OSP určuje zákonnú lehotu na podanie dovolania ako jeden z objektívnych procesných predpokladov meritórneho prerokovania dovolania (popri všeobecných procesných podmienkach a podmienkach prípustnosti dovolania vo vzťahu k zákonom vymedzeným rozhodnutiam). Rozhodnutie o ich splnení je v právomoci dovolacieho súdu (§ 243b ods. 4 v spojení s § 218 ods. 1 OSP), z čoho taktiež vyplýva oprávnenie dovolacieho súdu uvedené otázky v rámci dovolacieho konania samostatne preskúmať a posúdiť.

Dovolací súd nie je viazaný údajmi o dátume a včasnosti podania dovolania uvedenými v predkladacej správe krajským súdom viazaný. S oprávnením dovolacieho súdu samostatne posúdiť a rozhodnúť otázku podania dovolania v zákonom stanovenej lehote je spojená jeho ústavná zodpovednosť, aby skutkové okolnosti významné pre posúdenie splnenia procesných podmienok uplatnenia práva na súdnu ochranu účastníkom konania

boli preukázané mimo rozumných pochybností. Ústavný súd konštatuje, že v danom prípade pochybnosti o dodržaní lehoty na podanie dovolania existovali, preto krajský súd požiadal slovenskú poštu o vyznačenie presného dátumu podania poštových zásielok na poštovú prepravu. Dátum označený slovenskou poštou považoval za dátum podania poštových zásielok aj dovolací, teda najvyšší súd, ktorý ho už nepreveroval a dovolania považoval za oneskorené.

Sťažovateľ sa so sťažnosťou v uvedenej veci obrátil na ústavný súd už 11. augusta 2005 a namietal ňou porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 6 Obo 320/03 z 13. apríla 2005, ktorú ústavný súd uznesením sp. zn. III. ÚS 276/05 z 5. októbra 2005 odmietol pre nedostatok právomoci a existenciu účinného právneho prostriedku nápravy, ktorým je v danom prípade dovolanie.

Ústavný súd zobrať do úvahy situáciu sťažovateľa, do ktorej sa dostal po podaní dovolania. Tým, že dovolanie podal na poštovú prepravu v posledný deň lehoty (o čom svedčí originál poštového podacieho hárka, ktorý sťažovateľ predložil aj ústavnému súdu), dôvodne očakával, že bude doručené najvyššiemu súdu a bude o ňom rozhodnuté v dovolacom konaní. Sťažovateľ osobne, ako to vyplýva z úradného záznamu nahliadol 1. augusta 2005 do spisu sp. zn. Z-2-38 Cb 487/95-260 a zistil, že krajský súd mal nejasnosti v dátume podania dovolaní, a preto presný dátum podania zásielok na poštovú prepravu overoval dožiadaním poštového úradu. Aj na základe uvedených skutočností mohol sťažovateľ dôvodne očakávať preukázanie dodržania lehoty na podanie dovolania.

Z hľadiska skutkového stavu treba konštatovať, že medzi účastníkmi konania je nesporné, a z listinných dôkazov, ktoré mal ústavný súd k dispozícii, jednoznačné, že rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 6 Obo 320/03 bol sťažovateľovi doručený 10. júna 2005 a v uvedený deň sa stal aj právoplatným. Lehota na podanie dovolania začala plynúť 11. júna 2005 a uplynula 11. júla 2005. Sťažovateľ náležite preukázal, že dovolanie podal na poštovú prepravu 11. júla 2005, a túto skutočnosť na žiadosť ústavného súdu potvrdila aj slovenská pošta. Nakoniec aj najvyšší súd vo svojom vyjadrení k sťažnosti uviedol, že

pripúšťa, že dovolateľ podal zásielku na poštovú prepravu 11. júla 2005, a preto rozhodnutie o sťažnosti ponechal na ústavný súd.

Podľa čl. 1 ods. 1 prvej vety ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát.

Súčasťou princípov právneho štátu podľa čl. 1 ods. 1 ústavy je aj oprávnené očakávanie subjektov práv, že príslušné orgány štátu budú konať a rozhodovať podľa platných právnych predpisov a že tieto budú správne vykladať a aplikovať. Z ústavného hľadiska nie je preto udržateľné, aby dobromyseľný účastník dovolacieho konania spoliehajúci sa na včasnosť podania dovolania prišiel o súdnu ochranu následkom pochybenia, ktorého sa dopustil súd, keď vychádzal z nesprávnych údajov poskytnutých slovenskou poštou.

Podľa judikatúry ústavného súdu je na skúmanie prípustnosti návrhu na začatie súdneho konania, jeho opodstatnenosti, dodržania zákonných lehôt, oprávnenosti navrhovateľa takýto návrh podať, právomoci o ňom konať a rozhodnúť či splnenia iných zákonom ustanovených náležitostí zásadne príslušný orgán, ktorý rozhoduje o merite návrhu. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe zahŕňa právomoc skúmať to, či návrh zodpovedá tým podmienkam, ktoré pre konanie o ňom ustanovuje príslušný procesný kódex. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci všeobecných súdov je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou (I. ÚS 74/02, I. ÚS 115/02, I. ÚS 46/03). V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že uvedené obdobie platí aj pokiaľ ide o skúmanie prípustnosti návrhu na začatie dovolacieho konania, jeho opodstatnenosti, dodržania zákonných lehôt a pod.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), ktorú si osvojil aj ústavný súd, vyplýva, že „právo na súd“, ktorého jedným aspektom je právo na prístup k súdu, nie je absolútne a môže podliehať rôznym obmedzeniam. Uplatnenie obmedzení však nesmie obmedziť prístup jednotlivca k súdu takým spôsobom a v takej miere, že by uvedené právo bolo dotknuté v samej svojej podstate. Okrem toho tieto obmedzenia sú

zlučiteľné s čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorý garantuje právo na spravodlivé súdne konanie, len vtedy, ak sledujú legitímny cieľ a keď existuje primeraný vzťah medzi použitými prostriedkami a týmto cieľom (napr. Guérin c. Francúzsko, 1998).

Pravidlá týkajúce sa lehôt stanovených na podanie opravného prostriedku majú za cieľ zaistiť riadny výkon spravodlivosti a zvlášť rešpektovať princíp právnej istoty. Dotknuté osoby musia počítať s tým, že tieto pravidlá budú aplikované. Jednako tieto pravidlá alebo ich používanie nemôžu týmto osobám zabrániť, aby využili existujúci opravný prostriedok (napr. I. ÚS 4/00; vec Pérez De Rada Cavanilles c. Španielsko, rozsudok ESLP z 28. októbra 1998).

Právny záver dovolacieho súdu o nedodržaní lehoty na podanie dovolania sťažovateľom a v dôsledku toho odmietnutie jeho dovolania ako oneskorene podaného bol podľa názoru ústavného súdu takým uplatnením ustanovenia § 240 ods. 1 OSP, ktoré vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu sťažovateľ nemohol dosť dobre predvídať a ktoré mu preto v rozpore s princípom právnej istoty zabránilo v použití existujúceho mimoriadneho opravného prostriedku, a tým aj v jeho efektívnom prístupe k dovolaciemu súdu. Pretože týmto spôsobom bolo zasiahnuté do samotnej podstaty práva sťažovateľa na opravný prostriedok, ústavný súd vyslovil, že najvyšší súd porušil čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa § 56 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

Ústavný súd v zmysle citovaných ustanovení zrušil uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obdo V 80/2005 a 1 Obdo V 81/2005 z 28. februára 2005 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Ústavný súd nevyhovel požiadavke sťažovateľa na vydanie dočasného opatrenia (odloženie vykonateľnosti rozhodnutia) podľa § 52 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktorú si uplatnil 15. augusta 2007 po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, pretože odklad sa mal týkať meritórnych rozhodnutí prvostupňového a odvolacieho súdu, ktoré neboli napadnuté ústavnou sťažnosťou, a teda neboli ani predmetom tohto konania.

Ústavný súd priznal sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a s § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov v sume 7 492 Sk.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. októbra 2007